

**EPLÉNY KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT
POLGÁRMESTERE**

Szám: EPL/9-10/2023.

Előterjesztés

Eplény Községi Önkormányzat Képviselő-testülete

**2023. november 22-i
ülésére**

Tárgy: Zirc Észak-Litér 132 kV-os távvezeték és hírközlési összeköttetés gesztor megállapodása

Előterjesztő: Fiskál János polgármester

Előterjesztés tartalma: határozat

Szavazás módja: egyszerű többség

Az előterjesztés törvényességi felülvizsgálatát végezte:

dr. Horváth Fruzsina
csoportvezető

Tisztelt Képviselő-testület!

Dr. Dancs Judit jegyző Asszony 2023. november 13-án küldte meg az előterjesztés 1. mellékleteként csatolt gesztori megállapodás tervezetét, amelyet a **Zirc Észak-Litér 132 kV-os távvezeték és hírközlési összeköttetést** megvalósítani szándékozó projektvezető kérésére küldött meg.

A képviselő-testület nyilvánvalóan emlékszik még arra, hogy 2006 és 2008 között, a Litér–Olaszfa–Zirc 120 kV-os villamos távvezeték (légvezeték) létesítését tervezték a község határban, közvetlenül a Búzavirág utca mellett, jelentős mértékű erdőirtással, a lakóövezetektől 120-130 m-re.

Röviden, anno az EURO-GREEN ENERGY Fejlesztő és Szolgáltató Kft. a közel két évig tartó eljárás után, a megismételt eljárásban, az I. fokú környezetvédelmi hatósági döntés ellen benyújtott fellebbezésemnek helyt adó II. fokú környezetvédelmi hatósági döntést követően, elállt a tervtől.

A téma ismét napirendre került. 2020. február 20. napján, a Veszprém Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi Osztálya közleményt tett közzé, miszerint az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. kérelmére, a Zirc-Litér 132 kV-os villamos távvezeték (légvezeték) létesítésére vonatkozóan előzetes vizsgálati eljárás indult. A távvezeték tervezett nyomvonalát a meglévő MAVIR 400 kV-os távvezetékkel párhuzamosan tervezték.

A közleménnyel érintett tervvel kapcsolatban észrevételt tettem, a légvezetékkel tervezett beruházáshoz kapcsolódó kérelem elutasítását és a környezetvédelmi engedély kiadásának megtagadását kértem a hatóságtól, több okból is, kiemelten arra a tényre, hogy 315 973 m² becsült erdőterület igénybevétele (letarolásával) valósulna meg, amelynek jelentős része „természeteszerű erdőt” érintene.

Az észrevételeimet követően, gyakorlatilag napokon belül, úgy módosították a nyomvonalat, hogy az új nyomvonalváltozat szerint a tárgyi 132 kV-os vezeték a MAVIR 400 kV-os távvezeték biztonsági övezetébe helyezték át a teljes szakaszon, amely, **de csak elméletileg**, újabb erdőterületek igénybevétele és fák kivágását nem eredményezte volna.

A módosított tervvel kapcsolatban is kértem a kérelem elutasítását és a környezetvédelmi engedély kiadásának megtagadását, mivel fizikailag képtelenség újabb erdőterületek igénybevétele és nagymértékű fakivágás nélkül a projektet megvalósítani.

A környezetvédelmi hatóság az említett tényt figyelmen kívül hagyta, és a kiadott előzetes vizsgálati eljárást lezáró határozatában megállapította, hogy *„A tervezett tevékenység megvalósítása esetén nem feltételezhető jelentős környezeti hatás, a tervezett tevékenység egységes környezethasználati engedélyhez nem kötött.”*

E határozat ellen fellebbezésnek helye nem volt, a közléssel jogerőssé vált.

Mint kiderült, erre a környezetvédelmi előzetes vizsgálatra a beruházónak azért volt szüksége, nagyon gyorsan, mert egy Európai Unió pályázat benyújtásához kellett, amelynek határideje szorította őket. Pozitív környezetvédelmi vélemény nélkül a pályázatot nem is tudták volna benyújtani. Sajnos a környezetvédelmi hatóság azt nem vette figyelembe, hogy a MAVIR 400 kV-os távvezeték biztonsági övezetébe gyakorlatilag lehetetlen lenne erdőirtása nélkül, a módosított terv szerint a távvezetékét megépíteni.

A pályázatuk – a tudomásom szerint – sikeres lett.

Az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. megbízásából, a Danube InGrid projekt keretein belül, az ELINOR Mérnökiroda Kft. elkészítette a Zirc-Litér 132 kV-os közcélú távvezeték előzetes nyomvonal-kijelölési dokumentációját, megvalósíthatósági tanulmányát.

A tervezők kérelme alapján, a Fejér Megyei Kormányhivatal Közlekedési, Műszaki Engedélyezési, Mérésügyi és Fogyasztóvédelmi Főosztálya a tárgyban, a vezetékjogi engedélyezési eljárást megelőző hatósági előkészítéssel kapcsolatban, 2021. szeptember 6-ára, Székesfehérvárra a hatóság székhelyére, értesítést és nyilatkozattételre felhívást küldött az engedélyezési eljárásban érintettek részére.

Ezen a tervezéyztetésen a hatóságon, a beruházó és tervező képviselőin, valamint rajtam kívül senki más nem vett részt, pedig a nyomvonal több önkormányzatot is érint, és tudomásom van arról, hogy más települések állampolgárainak az érdekeit is sérti a jelen formában a távvezeték, de az önkormányzataik mégsem képviselik a választópolgáraiknak az érdekét.

A tervezéyztetésen átadtam a „Zirc-Litér közötti 132 kV-os távvezeték létesítésével kapcsolatos észrevételek, kifogás” tárgyú EPL/657-3/2021. számú észrevételeimet.

Kiemeltem ezen a megbeszélésen is, hogy az ismertetett új nyomvonal nem egyezik meg azzal, amely alapján előzetes környezetvédelmi nyilatkozatot kaptak a Veszprém Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi Osztálytól. Abban a módosított tervben nem szerepelt újabb erdőterület igénybevétel. Ami pedig a jelen tervet illeti, 215 088 m² erdőirtást tartalmaz. Csak Eplény közigazgatási területén 33 915 m² erdőt kívánnak, a MAVIR 400 kV-os vezetékekkel párhuzamosan, letarolni. Ez azt jelenti, hogy az Európai Unió forrást odaítélő bíráló bizottságot megtévesztették, aminek következménye kell, hogy legyen.

Nyomatékosan felhívtam mind a hatóság, mind pedig a tervezők figyelmét arra, hogy az egyetlen – tájképvédelmi, környezetvédelmi és egészségügyi szempontból is – elfogadható műszaki megoldást, a MAVIR 400 kV-os távvezeték biztonsági sávjában elhelyezett földkábel fektetése jelenti.

Bármilyen légvezetékes létesítés ellen, minden lehetséges jogi eszközzel fel fogunk lépni, ha kell, akkor állampolgári engedetlenséggel, de meg fogjuk akadályozni a tervezett beruházást.

A megbeszélésről úgy váltunk el egymástól, a beruházó és tervező képviselőivel, hogy ők nem szeretnék semmilyen jogi aktusba belekeveredni, mivel az a pályázatukban vállalt kivitelezési határidő betarthatóságát veszélyeztetné, ami az Európai Unió

támogatás elvesztésével járna, ezért megvizsgálják az eplényi szakaszon az erdőterületeket érintően a földkábfektetés lehetőségét és jelentkezni fognak.

A megbeszéltekkel ellentétben a Kormányt keresték meg, amely – tavaly előtt „karácsonyi ajándékként”, december 23-án – a Danube InGrid projekt megvalósításával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé, valamint a Danube InGrid projekt kiemelten közérdekű beruházássá nyilvánításáról szóló 778/2021. (XII. 23.) Korm. rendeletet hozta, amely szerint:

„2. § (1) A Beruházással összefüggésben

a) építészeti-műszaki tervtanácsai véleményt nem kell beszerezni,

b) településképi véleményezési eljárást nem kell lefolytatni, és

c) településképi bejelentési eljárásnak nincs helye.

(2) Az 1. melléklet szerinti ingatlanok vonatkozásában az országos településrendezési és építési követelményekről szóló kormányrendeletet és a hatályos településrendezési eszközöket azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy az ingatlan-nyilvántartás szerinti, a 3. mellékletben meghatározott helyrajzi számú ingatlanok kivételével az épített földkábeles megoldás alkalmazására nem kötelezhető.”

Magyarország Alaptörvénye P) cikk (1) bekezdése szerint, a természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.

Ez a kormányrendelet is az önkormányzati alapjogok megsértését jelenti, a hatalommal való visszaélés tökéletes példája.

Felháborító módon, a Kormány már eddig is, indokolatlanul, példátlan mennyiségű beruházást tett **„nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé”,** – nem egyet hosszú évekre titkosítva – csak azért, hogy az oligarcháit tisztességtelenül gazdasági előnyhöz juttassa, az uniós forrásokat ellopja, gátlástalanul rombolva a természetet, a környezetünket (lásd Balaton, Fertő tó, Velencei-tó stb.), sárba taposva az állampolgárok, a civilek érdekeit és most a Bakony következne.

A tervezésre vonatkozó eljárás részletei az Elektronikus Közbeszerzési Rendszerben EKR000499192021 szám alatt található meg.

Az emberi jogokért és a környezetvédelemért is tevőlegesen kiálló Európa Parlamenti képviselőink segítségét kérve, tájékoztatni fogom a támogatást odaítélő bizottságot a fentebb említett csalásról, annak érdekében, hogy az Európai Unió forrást kizárólag olyan esetben folyósítsák csak, ha a tervezett beruházás minden tekintetében megfelel az alaptörvénynek, az önkormányzati és Európai Unió környezetvédelmi, tájképvédelmi és egészségügyi normáknak.

Minden alkalmat és eszközt meg kell ragadni annak érdekében, hogy az eddig megalkotott **„nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé”**

nyilvánító összes kormánydöntés felfüggesztésre és felülvizsgálatra kerüljön, és a környezetünk megmeneküljön, főként az alábbiak miatt:

A légvezetékekkel tervezett beruházás sérti az Eplény Községi Önkormányzat Képviselő-testületének a településkép védelméről szóló 23/2017. (XII. 14.) önkormányzati rendelete 28. § (9)-(10) bekezdéseit, továbbá az Eplény Község Önkormányzati Képviselő-testületének az EPLÉNY HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATÁRÓL szóló 13/2004. (XI. 11.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ör.) 5. § (18) bekezdése, 41. § (7)-(8) bekezdése rendelkezéseit.

A Kúria már több ügyben is kimondta, hogy a településkép védelme fontos közérdek.

A nyomvonal érinti az Eperjes tanösvényt, az Ámos-hegyi Pihenőerdő és tanösvényt és a síaréna parkolót.

A Veszprém megye területrendezési szabályzatáról, térségi szerkezeti tervéről és övezeteiről szóló 15/2019. (XII. 13.) önkormányzati rendelet alapján, a tervezett nyomvonal, a község közigazgatási területén belül, teljes hosszában érinti

- az ökológiai hálózat magterületet, részben az ökológiai hálózat puffer területet,
- erdőterület övezetet,
- a tájképvédelmi terület övezetet,
- turisztikai fejlesztések kiemelten támogatott célterületének övezetét,
- az „Európa kulturális fővárosa Veszprém 2023” program érdekében együttműködő térség településeinek övezetét.

Már a jelenleg meglévő 400 kV-os távvezeték is jelentős tájsebet okoz az erdős területeken, az erdőirtáson felül, az tájidegen elemeivel (kimagasló oszlopok, légvezetékek). A tervezett beruházás miatt az újabb vasoszlopok, légvezetékek viszont már olyan mértékű tájképi rombolást okoznának, amely semmilyen gazdasági érdekléssel nem egyeztethető össze, különösen azért sem, mert van olyan műszaki megoldás, amely valóban csekély környezetkárosítással megvalósítható, mégpedig a 400 kV-os távvezeték védősávjában földkábel fektetéssel. A földkábeles kialakítás tájképi szempontból kedvező, mert nem okoz módosulást a tájban.

Az élővilág-, táj- és zajvédelmi szempontból új, kedvezőtlen látványelemek jelennének meg.

A közvetlenül egymás mellett lévő nagyfeszültségű távvezetékek a madarakra, köztük védett madarakra, bizonyítottan fokozottabb veszélyt jelentene, amely káros hatást a madárriasztók sem csökkentenék érdemben.

A nagyfeszültségű vezeték a Gyöngyvirág utcától, Kankalin utcától és az Ámos-hegyi vasútsortól 250 m-en belül lenne. Az utóbbi években az egyre gyakoribb haváriaesemények, a 400 kV-os távvezeték védősávjá miatt, – különösen akkor, amikor a védősávban a növényzetet visszavágták vagy ledarálták, – a Gyöngyvirág utcában, Kankalin utcában és az Ámos-hegyi vasútsoron is családi házakat veszélyeztetett. Elöntött a víz több épületet, kertet, jelentős iszapot és hordalékot hozott le. Közterületi utcákat nemegyszer gépi erővel kellett megtisztítani a hordalék és sár mennyisége miatt. Ezen az Ámos-hegyi szakaszon bármilyen további erdő- vagy bokorirtás

megbecsülhetetlen károkat okozna, indokolatlanul veszélyeztetve az itt élők ingó és ingatlan vagyonát. Továbbá ezen meredek – amúgy is csekély termőréteggel rendelkező – szakaszon, az erdő talajának indokolatlan erózióját gyorsítaná, segítené elő.

Nem beszélve arról, hogy az utóbbi időkben egyre jellemzőbb szélsőség időjárási körülmények között, a szélviharok több helyütt is nagyfeszültségű oszlopokat döntöttek ki, amely a jelen esetet tekintve, a lakóövezethez való túlzott közelsége miatt, közvetlen életveszélyt jelenhet. Ez a beruházás a lakosság biztonságérzetét indokolatlan mértékben rontaná, főként a Gyöngyvirág, a Kankalin és az Ámos-hegyi vasútsor utcákban lakók esetében.

A tájvédelmi és településképi szempontokat nagymértékben, és károsan érintené a légvezetékcsere beruházás, az újabb távvezeték.

A tervezett új távvezeték minden takarás nélkül látható lenne a település jelentős részéről, a Kiserdő, a Búzavirág, a Veszprémi és a Bánya utcákból.

De az oszlopok, és részben a levágott erdő, a Gyöngyvirág, Kankalin utcából és az Ámos-hegyi vasútsorról is jól látható lenne.

Eplény Községi Önkormányzat Képviselő-testületének a településképi védelméről szóló 23/2017. (XII. 14.) önkormányzati rendelete 28. § (9)-(10) bekezdései alapján, közművek (erős és gyengeáram, hírközlés, távközlés) felszín felett új építés esetén nem vezethetők. Meglévő felszín feletti közművek esetében jelentősebb beavatkozások esetén törekedni kell a felszín alatti kiépítés megvalósítására.

A tájképi káros hatások mellett, a tervezett beruházás a településnek a turisztikai vonzerejét is hátrányosan érintené. Az Ámos-hegyi Pihenőerdő, benne a sí- és terepkerékpáros centrummal, amely a kormányzati célkitűzéseknek megfelelően, a négy évszakos hasznosítás irányába kell, hogy fejlődjön, elvesztené a természeti vonzerejét. Senki sem kíván nagyfeszültségű távvezetékkel behálózott területen kirándulni, kikapcsolódni vagy akár sportolni, sem látvány, sem egészségügyi szempontból nézve.

Eplény Község Önkormányzati Képviselő-testületének az EPLÉNY HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATÁRÓL szóló 13/2004. (XI. 11.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ör.) 5. § (18), valamint a 41. § (7)-(8) bekezdése szerint:

*„5. § (18) Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területen **10 m-nél magasabb építmény vagy műtárgy elhelyezése csak tájésztétikai vizsgálattal és külön jogszabályban meghatározott látványtervvel alátámasztott módon lehetséges.** Az önkormányzati testület véleményét az építmény, műtárgy elhelyezésével kapcsolatban ki kell kérni, hozzájárulását biztosítani kell.”*

„41. § (7) Tilos a védett természeti terület besorolási övezetű, a meglévő igénybevétele felüli erdőterületeken felszín feletti nyomvonalas közművet (táv- és egyéb vezeték) elhelyezni.

A felszín alatti közművek elhelyezése e területeken csakis erdőterület csökkenés (fakivágás) nélkül, meglévő erdőirtások, és nyiladékok igénybevételel történhet a szakhatósági engedélyek birtokában.

(8) Védett természeti terület védőövezetben felszín feletti nyomvonalas létesítmény (táv- és egyéb vezeték), a helyi rendezési tervben szereplő belterületi lakóövezetektől

minimálisan 250 m távolságban helyezhető csak el úgy, hogy az a lakóingatlanokról az erdőre való szabad rálátást nem korlátozhatja, illetve nem változtathatja meg.”

A távvezeték zajhatása sem elhanyagolható, a meglévő 400 kV-os vezeték is párás, nedves, de főként a téli időjárási viszonyok között, a lakóingatlanokban is érzékelhető monoton zajt kelt a sercegéssel. Mindezt az újabb távvezeték nyilvánvalóan tovább fokozná. Az lehetséges, hogy zajszint nem haladja meg az előírt határértéket, de a monoton és folytonos zaj ugyanúgy károsítja a környezetet.

A nagyfeszültségű távvezeték egészségügyi hatásait már többször is vizsgálták, a tudományos eredmények alapján szignifikánsan nagyobb növekedés volt tapasztalható mind a tünetek, mind pedig a hiedelmek terén a távvezetéktől 300 méteren belül élők körében a távolabbi lakosokhoz képest. Míg a különböző távolságú csoportok tüneti kiinduló értékei nem mutattak eltérést, a hit, hogy a távvezeték okozhat ilyen tüneteket már kezdetben is magasabb értéket vett fel a közelebb lakók körében.

A nagyfeszültségű távvezetékeknek jelentős elektromágneses sugárzásuk van, melyek hatóköre az Egészségügyi Világszervezet (WHO) ajánlása szerint hozzávetőleg 500 méter. Az elektromágneses erőter okozhat élettani zavarokat is, hiszen közismert, hogy a sejtek közötti információcsere is elektromos impulzusok útján történik. A WHO elfogadta azt az álláspontot, mely szerint az extrém alacsony frekvenciájú elektromos és mágneses tér idegrendszeri zavart, stresszes állapotot idéz elő, ami fájdalmi tüneteket és memóriazavart okozhat az állatoknál.

Tudományosan bizonyított, hogy az akut limfoid leukémia (ALL) betegség veszélye a távolsággal fordított arányban változik: a vezeték 200 méteres körzetén belül lakó gyermekek körében 69 százalékkal nagyobb az ALL kockázata, 200-600 méteres távolságban pedig 23 százalékkal emelkedik a rizikó.

Az említett egészségügyi kockázatokat is figyelembe véve, teljesen elfogadhatatlan lenne a lakóházak közvetlen környezetében, a tájvédelmi szabályokat és a WHO ajánlását is figyelmen kívül hagyva, bármilyen újabb nagyfeszültségű légvezeték létesítése.

A klímastratégiai célok megvalósítása érdekében – mindennemű egészségügyi, környezeti, gazdasági, energetikai, biztonsági, üzemeltetési és felhagyási szempontot is figyelembe véve, – csakis a földkábeles műszaki megoldás az elfogadható, ezen a nyomvonalon, e beruházás tekintetében.

Mindezek alapján a gesztori megállapodás elutasítását javaslom a képviselő-testületnek.

Kérem a tisztelt Képviselő-testületet az előterjesztés megtárgyalására, a határozati javaslat elfogadására.

Eplény, 2023. november 20.

Fiskál János

HATÁROZATI JAVASLAT

Eplény Községi Önkormányzat Képviselő-testületének .../2023. (XI. 22.) határozata

a Zirc Észak-Litér 132 kV-os távvezeték és hírközlési összeköttetés gesztor megállapodásról

Eplény Községi Önkormányzat Képviselő-testülete (a továbbiakban: képviselő-testület) megtárgyalta „Zirc Észak-Litér 132 kV-os távvezeték és hírközlési összeköttetés gesztor megállapodása” című előterjesztést és a következő döntést hozta:

1. A képviselő-testület a Zirc Észak-Litér 132 kV-os távvezeték és hírközlési összeköttetés tervezett formában való létesítését – Magyarország Alaptörvénye P) cikk (1) bekezdése; Veszprém Vármegyei Önkormányzat Közgyűlésének Veszprém megye területrendezési szabályzatáról, térségi szerkezeti tervéről és övezeteiről szóló 15/2019. (XII. 13.) önkormányzati rendelete alapján, mivel a tervezett nyomvonal érinti az ökológiai hálózat magterületet, részben az ökológiai hálózat puffer területet, erdőterület övezetet, a tájképvédelmi terület övezetet, turisztikai fejlesztések kiemelten támogatott célterületének övezetét, az „Európa kulturális fővárosa Veszprém 2023” program érdekében együttműködő térség településeinek övezetét; továbbá Eplény Községi Önkormányzat Képviselő-testületének a településkép védelméről szóló 23/2017. (XII. 14.) önkormányzati rendelete 28. § (9)-(10) bekezdése; az Eplény Község Önkormányzati Képviselő-testületének az EPLÉNY HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATÁRÓL szóló 13/2004. (XI. 11.) önkormányzati rendelet 5. § (18) bekezdése, 41. § (7)-(8) bekezdése alapján – jelentős mértékű településkép védelmi, élővilág-, táj- és zajvédelmi, valamint egészségügyi kockázatot jelentő okokra való tekintettel, nem támogatja.
2. A képviselő-testület, az 1. pontban hivatkozottakra tekintettel, a Zirc Észak-Litér 132 kV-os távvezeték és hírközlési összeköttetés gesztor megállapodást nem támogatja.
3. A képviselő-testület felkéri, és egyben felhatalmazza a polgármestert, hogy az 1. pontban hivatkozott kockázatokra tekintettel, minden törvényes eszköz felhasználva – beleértve a nyilvánosságot is – a Zirc Észak-Litér 132 kV-os távvezeték és hírközlési összeköttetés tervezett formában való létesítését akadályozza meg.
4. A képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy a döntésről tájékoztassa a jegyzőt és a projektvezetőt.

Felelős: Fiskál János polgármester

Határidő: 3. pontban: a település és a lakosság érdekét szolgáló eredmény eléréséig folyamatosan,
4. pontban: azonnal

Eplény, 2023. november 22.

Fiskál János s.k.
polgármester

dr. Dancs Judit s.k.
jegyző